

Desființarea formațiunilor de jandarmi și înființarea trupelor de securitate

Col. (r) Pobirci Ion
Col. Pobirci Ioan – Cristian

Sfârșitul anului 1948 și începutul anului 1949 a însemnat crearea condițiilor pentru definitivarea transformărilor sociale propuse de noul regim, consolidarea acestuia, și înființarea instituțiilor statului necesare apărării noii puteri. Monarhia fusese abolită, avusese loc naționalizarea principalelor mijloace de producție, țăranii fuseseră împroprietăriți, deci, erau create condițiile înființării de noi structuri privind ordinea publică și siguranța națională, loiale noii puteri. Vechile instituții – Poliția, Jandarmeria și Serviciile de informații care „serviseră” vechiul regim – trebuiau schimbate. Astfel, prin Decretul nr. 25 din 23 ianuarie 1949 au fost desființate Poliția și Jandarmeria.

Formațiunile Jandarmeriei Rurale (inspectoratele, legiunile, secțiile și posturile de jandarmi) au fost transformate în formațiuni de miliție, făcând parte din structura Direcției Generale a Miliției, iar regimentele, batalioanele și centrele de instrucție ale Jandarmeriei, cât și o parte din formațiunile de servicii ale acesteia, au fost transformate **în trupe de securitate**, conform Decretului nr. 163 din 23 ianuarie 1949, intrând în structura Ministerului de Interne, continuând în mare parte, principalele misiuni ale Jandarmeriei (instruirea de tineri militari ca orice unitate militară, paza obiectivelor economice de importanță deosebită, a lucrărilor de artă, sediile ambasadelor, paza și siguranța demnitarilor români și străini pe timpul cât se aflau pe teritoriul României etc.)

Ca urmare a situației operative, a faptului că se constituiseră în bande înarmate diferite grupuri de persoane, nemulțumite de noul regim, desfășurând acțiuni de propagandă împotriva puterii de stat și a regimului comunist, acțiuni de „dezinformare a populației”, acțiuni armate împotriva reprezentanților puterii și a instituțiilor statului, au fost înființate brigăzi de securitate și batalioane de securitate independente, de intervenție. Astfel, pe plan local, în județul Bihor, în urma decretelor amintite au luat ființă Miliția prin contopirea Poliției locale cu Inspectoratul și legiunea de jandarmi, iar batalionul de jandarmi și Centrul de instrucție au ființat un batalion de securitate (Batalionul 5 Securitate Oradea). Ulterior au mai fost înființate un Centru de instrucție securitate* nr. 4

* Centrele de instrucție erau unitățile militare de sec. care instruiu militari în termen.

la Oradea, un Centru de instrucție securitate nr. 8 la Marghita și un Centru de Reparații la Oradea, toate subordonate Brigăzii 3 Securitate Cluj.

Această organizare a durat până în anul 1952, când, la Oradea a fost înființat Batalionul de securitate Pază, la data de 07.05.1952, conform Statutului de organizare nr. 50/179, la comanda căruia se afla mr. Ghinea Gh. Gheorghe. Acesta avea ca locțiitor politic (funcție înființată odată cu crearea trupelor de securitate, ca la toate unitățile M.A.N.) pe lt. Ionescu Ștefan.¹

Acest batalion de securitate – pază a fost înființat cu efective luate din Regimentul 4 Sec. – Pază Cluj, și centrele de instrucție ale Brigăzii 3 Sec. Pază Cluj; (R.4 Sec. – Pază Cluj înființat în baza Deciziei Ministeriale nr. 249/11.07.1951).

La puțin timp de la înființare, efectivele acestui batalion au fost mărite, completarea fiind făcută cu militari de la Grupul de Pompieri Orașul Stalin (azi Brașov) și Grupul de Pompieri Cluj. (v. Ordinul C.T.S. nr. 051215/1952), astfel că numărul ofițerilor a crescut de la 23 la 31, al sergenților reangajați de la 22 la 25, al sergenților instructori de la 78 la 106, scăzând puțin efectivul de soldați, de la 524 la 505 oameni.

La comanda batalionului a fost numit în locul mr. Ghinea Gheorghe, la data de 27 aprilie 1953, cpt. Popa Mihai, care avea ca șef de stat major pe cpt. Tamas Iosif, iar locțiitor politic pe lt. Cihodaru Ioan.²

Batalionul 21 Pază Oradea executa paza și apărarea următoarelor obiective: Băița, Poiana Lazuri, Avram Iancu, Vașcău, Lunca, Ștei și Halmeu.

Este necesar să precizăm, spre informarea cititorilor, că la sfârșitul anului 1952, avându-se în vedere complexitatea situației operative, creșterea în amploare a acțiunilor forțelor ce se opuneau noului regim, Prezidiul Marii Adunări Naționale a elaborat Decretul 324 din 18 septembrie 1952, prin care Ministerul Afacerilor Interne era reorganizat pe două ministere: Ministerul Securității Statului (M.S.S.); Ministerul Afacerilor Interne (M.A.I.)³.

În baza aceluiași Decret 324/1952, începând cu data de 1 noiembrie același an, Comandamentul Trupelor de Securitate s-a desființat, cu aceeași dată fiind înființată în cadrul M.A.I. – Direcția Pază și Operativă.

În cadrul M.S.S. a luat ființă Comandamentul Ministerului Securității Statului, din care făceau parte unele unități de securitate ce trecuseră de la M.A.I., printre care și Regimentul 7 Securitate Cluj și Școala de ofițeri Oradea. Unitățile de pază făceau parte din M.A.I., direcția nou creată, Direcția Pază și Operativă.

Anul 1953 nu a mai adus modificări importante în structura formațiunilor de securitate din Oradea, la sfârșitul anului Batalionul 21 Pază primind militari de la mai multe unități (Diviziile 1, 2, 3, 4 și 13 Grăniceri, Regimentul de Securitate București, Școala Câmpina) mărindu-și astfel efectivele.

Situația de la sfârșitul anului 1953, cu mici modificări de efective, a durat până în anul 1956, când datorită situației operative din țară și din țările vecine (ex.: R.P. Ungaria) au fost luate unele măsuri organizatorice.

Tot pentru informarea cititorilor, precizăm faptul că cele mai complexe și de durată acțiuni duse de trupele de securitate, în cooperare cu organele de securitate și miliție, s-au

¹ Ordinul M.A.I. nr. 50/47 din 07.05.1952 și Ordinul C.T.S. nr. 059162 din 07.05.1952.

² Formularul istoric (Reg. istoric) al B. 21 Pază Oradea, filele 1-9 (se află în arhiva C.J.J. Bihor, înregistrat cu nr. 05130/26.02.1961).

³ Gl. Bg. (r.) Mihalache D. Vasile, Gl. Bg. (r.) Suciu P. Ioan: *Istoria Jandarmeriei Române (1850-2000)*, Editura Sylvi, București, 2000, p. 270-271.

desfășurat între anii 1952-1957 împotriva „grupărilor teroriste” ce se ascundeau în munți, îndeosebi în zona Munților Făgăraș.⁴

Și în județul Bihor și județele învecinate (Maramureș, Satu Mare, Bistrița Năsăud) au avut loc asemenea acțiuni, dar de amploare mai mică, la care a participat și Batalionul de Securitate Oradea, subordonat M.S.S..

Atribuțiile Trupelor de Securitate în perioada 1952-1957 au fost:

- capturarea, neutralizarea și lichidarea elementelor contrarevoluționare, a spionilor și a elementelor considerate dușmănoase;
- organizarea, în cooperare cu organele de securitate și miliție, a unui climat de ordine și liniște, pentru edificarea noii orânduiri;
- paza și apărarea obiectivelor și locurilor de importanță deosebită pentru Statul Român, stabilite prin Hotărâre de Guvern.

Situația creată în țara vecină R.P. Ungaria, în anul 1956, a determinat înființarea unor subunități de aruncătoare de mine de 82 mm. și de mitraliere A.A. în cadrul batalioanelor de securitate, cât și reactivarea de cadre din rezervă și suplimentarea de efective cu militari în termen de la Ministerul Forțelor Armate, începând cu 30 decembrie 1956 s-a aprobat o încorporare în devans de data planificată, pentru trupele M.A.I., de 8123 recruți pe întreaga țară.

La începutul anului 1957, în Bihor exista Batalionul 21 Pază amintit, în structura Regimentului 4 Pază Cluj, cu sediul la Băița, care era organizat pe 7 companii ce executau paza stației de flotare și mina de extracție uraniu Băița, punctele de unde se încărcau vagoanele cu uraniu și asigurarea transportului acestora pe calea ferată până la trecerea granițelor țării, cât și paza altor obiective din județ. Amintim faptul că la acea dată în Bihor, zona Băița – oraș dr. Petru Groza, se găsea o colonie de militari ruși și consilierii ce conduceau în fapt, politic și economic, zona și județul.

Ca urmare a îmbunătățirii situației operative din țară și din R.P. Ungaria, au fost luate măsuri de reorganizare a trupelor și efectivelor.

La 30 ianuarie 1958 Direcția Generală a trupelor M.A.I. și-a schimbat denumirea în Comandamentul Trupelor de Grăniceri și Securitate, Trupele de Securitate fiind reorganizate pe un regiment și opt batalioane independente.

Trupele de pază nu au suferit modificări substanțiale, la Băița funcționând în continuare Batalionul 21 Pază, cu aceeași organizare și efective. În Bihor nu mai existau alte forțe ale trupelor de securitate, până în anul 1960 când Școala de ofițeri Oradea a fost desființată, odată cu alte unități din țară, în județ luând ființă la Dr. Petru Groza. Batalionul 3 Pază (B. 21 Pază Băița a fost desființat) care avea în componere 4 companii de pază și un pluton gospodărie. Acesta a mai primit Compania 9 pază C.T.A. Oradea, pe care ulterior a transformat-o în Compania 14 pază Oradea. Toate materialele le-a primit de la Batalionul 48 Securitate Satu Mare, care a fost desființat, astfel că Batalionul 3 Pază Dr. Petru Groza avea următoarea structură și misiuni:

- Pluton gospodărie, compus din 15 sergenți și 23 m.t.;
- Compania 11 Pază Dr. Petru Groza, cu 15 sergenți și 135 m.t. (executa probabil paza obiectivelor de la Băița);

⁴ Gl. Bg. (r.) Mihalache D. Vasile, Gl. Bg. (r.) Suciu P. Ioan: *Istoria Jandarmeriei Române (1850-2000)*, Editura Sylvi, București, 2000, p. 269.

- Compania 12 Pază Dr. Petru Groza, cu 7 sergenți și 75 m.t., care executa paza depozitelor Lunca, S.I. Salonta și obiectivele din Dr. Petru Groza;
- Compania 13 Pază C.F.R. Dr. Petru Groza, cu 14 sergenți și 108 m.t., executa paza C.F.R. pe rutele Dr. Petru Groza – Halmeu și Dr. Petru Groza – Ciudanovița;
- Compania 14 Pază Oradea (fosta Cp. 9 Pază C.T.A.), cu 16 sergenți și 124 m.t., executa paza stației guvernamentale Oradea, C.T.A. Oradea, P.C.T.F. Halmeu, garda cazarmii Marghita și o grupă de deservire M.A.I.;

În primăvara anului 1964, prin Decret al Consiliului de Stat au fost grațiați din închisori deținuții politici, rămânând disponibile multe forțe ale trupelor M.A.I., care asiguraseră paza penitenciarelor, a coloniilor de muncă și escortarea deținuților la punctele de lucru. Din aceste forțe disponibile au fost înființate 6 Batalioane de securitate, printre care unul la Oradea. Existau acum în județul Bihor un Batalion de securitate în Oradea (B. 31 sec.) și un Batalion de Pază la Dr. Petru Groza (B. 3 Pz.). Acestea erau subordonate Brigăzii 44 Pază Cluj.

În anul 1967, din nou a avut loc o reorganizare a trupelor M.A.I., acestea fiind împărțite în trupe de securitate și separat trupe de pază, integrate în structuri diferite.

În urma reorganizării administrative a teritoriului țării din anul 1968, o parte din unitățile ce au aparținut M.A.I. au trecut în subordinea Consiliului Securității Statului (C.S.S.), printre aceste unități fiind și Batalionul 31 Securitate Oradea, fiind acum batalion independent, organizat pe 3 companii de securitate și 4 plutoane independente: de transmisiuni, geniu-chimic, transport-gospodărie și pluton câini de serviciu. La comanda acestui batalion se afla lt. col. Mihalașcu. Avea sediul în str. Armatei Roșii nr. 28 (azi str. Armatei Române unde are sediul I.J.J. Bihor).

Concomitent cu îndeplinirea misiunilor specifice, trupele de securitate au primit diferite sarcini de asigurare și menținere a ordinii publice și ajutorare a cetățenilor, în cazul unor calamități naturale; exemplu la marile inundații din județul Satu Mare, în primăvara anului 1970, au participat activ militarii din Batalionul 31 Securitate Oradea, fapt pentru care organele locale ale administrației de stat din Satu Mare au trimis scrisoare de mulțumire cadrelor și m.t. din B. 31 sec. Oradea pentru modul cum au acționat în salvarea de bunuri și persoane, cât și la reconstrucția unor întreprinderi, tronsoane de cale ferată, șosele, poduri etc.

În baza aprobării Comandantului Suprem al Forțelor Armate ale Republicii Socialiste România, Nicolae Ceaușescu, din 20 august 1971 și în conformitate cu ordinul nr. 5263/1971 al Consiliului Securității Statului, începând cu 1 noiembrie 1971, Batalionul 31 securitate Oradea, fost batalion independent, se contopește cu Batalionul 2 Pază Oradea, din structura Brigăzii 44 Pază Cluj și se înființează un singur batalion de securitate, Batalionul 2 Securitate, subordonat Brigăzii 36 Securitate Timișoara, batalion cu sediul în Oradea, str. Armatei Roșii nr. 28 (în prezent, str. Armatei Române nr. 28, unde are sediul I.J.J. Bihor).⁵

Cu mici excepții privind efectivele și structura, Batalionul de Securitate Oradea a rămas cu această organizare până la Revoluția din Decembrie 1989: fuseseră desființate

⁵ v. Registrul istoric al C.J.J. Bihor, filele 1-2, reînregistrat la .D.S. cu nr. 0017/5 din 05.08.1987.

plutoanele geniu-chimic și mitraliere A.A., în schimb au fost înființate alte două plutoane (un pluton de alpiniști și un pluton de luptă împotriva terorismului – pluton antiterorist).

În anul 1980, una dintre companii a fost transformată în companie de securitate-miliție având misiunea de asigurare și menținere a ordinii publice, în colaborare cu miliția, în municipiul Oradea. Compania Cetate a fost desființată, dar au fost luate în pază alte obiective importante: Aeroportul Oradea, Filiala Bihor a Arhivelor Statului și Sediul I.J.M.I. Bihor.

La scurt timp de la înființare, Batalionul de Securitate Oradea a participat la o importantă misiune de asigurare a pazei traseelor și securitatea delegației de partid și de stat din Republica Socialistă Federativă Iugoslavia în Republica Socialistă România, în județele Timiș și Arad (misiunea a fost codificată „Solidaritatea” prilejuită de vizita lui Iosif Broz Tito în Timiș și Arad, 23-26 noiembrie 1971).

Batalionul de securitate Oradea a participat la zeci de astfel de misiuni, privind paza și securitatea conducerii de partid și de stat a R.S.R. și a altor state, care au vizitat județul Bihor și județele limitrofe, activități de muncă pe șantierele țării (construirea P.C.T.F. Nădlag, ianuarie-martie 1972), la construcția Transfăgărășanului, la construcțiile din București (blocuri, metrou), la munci agricole în județul Bihor, Timiș, Constanța, Satu Mare, la descoperirea și capturarea unor infractori evadați din Penitenciarul Oradea, Arad, și Satu Mare, a unor dezertori din cadrul unor unități militare ale M.Ap.N. și M.I., la înlăturarea efectelor inundațiilor din anii 1974 și 1975 în județul Bihor, la înlăturarea efectelor cutremurului devastator din 1977 în București cât și donarea de sânge pentru sinistrați etc.

Imagini din fototeca autorilor

Defilarea Batalionului Securitate pe străzile orașului Oradea (1973)

Pregătirea Batalionului Securitate pentru defilare, cu ocazia depunerii jurământului militar (1975)

Depunerea jurământului militar (1976)

Comanda unității Batalionului Securitate Oradea defilând cu ocazia depunerii jurământului militar - de la stânga la dreapta - lt. col. **STRĂUȚI PETRU**, comandant Brigadă; lt. col. **LUȚĂ CONSTANTIN**, șef de stat major; lt. col. **MOCANU PETRE**, loțiitor tehnic (1984)

Depunerea jurământului militar: defilarea: cdt. Batalion mr. **GROZAV IOAN-NUC** și loțiitorii lt. col. **BABA GHEORGHE** – loțiitor pentru servicii și tehnică, mr. **CHIPEA FLORIAN** – șef de stat major; mr. **POBIRCI ION** – loțiitor politic (1989)

Adjunctul Ministrului de Interne gl. lt. **DĂNESCU ALEXANDRU** (al treilea din stânga) împreună cu Comanda Batalionului Securitate Oradea și Comandantul Brigăzii Securitate Timișoara; (de la stânga la dreapta) lt. col. **PALU IOAN** – locțiitor politic, lt. col. **STRĂUȚI PETRU** – cdt. B., col. **BUȘESCU IOAN**, lt. col. **LUȚĂ CONSTANTIN** – șef de stat major, lt. col. **BABA GHEORGHE** – locțiitor pentru servicii și tehnică (1972)

Șeful de stat major - mr. **LUȚĂ CONSTANTIN**, locțiitor comandant pentru servicii - mr. **BABA GHEORGHE**, instructor U.T.C. lt. maj. **SOTOC AUREL** (1972)

Comandanții de plutoane ai Batalionului Securitate Oradea, împreună cu șeful de stat major (1974)

Cadrede Batalionului Securitate Oradea (1974)

Cadre ale Batalionului Securitate Oradea (1982)

Gl. mr. **BUȘESCU IOAN** – Comandant Brigada Securitate Timișoara cu ocazia ieșirii la pensie a șefului de stat major **LUȚĂ CONSTANTIN** și locțiitorului politic lt. col. **NEDELCU MOISE** (aprilie 1983)

Locuitorii comandantului: șef de stat major – cpt. **VASILE NICULAI**, locuitor pentru servicii și tehnologie – lt. col. **BABA GHEORGHE**, locuitor politic – cpt. **POBIRCI ION** (1985)

O parte din cadrele unității (1985)